2218-0078/1

1/16/98

MINISTERE DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE INSCRIVANT SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE COMME MOMUMENT LES FACADES ET TOITURES AINSI QUE LES GRILLES ET CERTAINES PARTIES INTERIEURES DE L'IMMEUBLE SIS RUE VERGOTE 36 A WOLUWE-SAINT- LAMBERT.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 7 §6 et 8;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 17 octobre 1996 entamant la procédure d'inscription sur la liste de sauvegarde comme monument des façades et toitures ainsi que des grilles et de certaines parties intérieures de l'immeuble sis rue Vergote 36 à Woluwe-Saint-Lambert ;

Considérant que ni propriétaire ni la commune n'ont émis d'observation dans le délai prévu par l'article 7 § 5 de l'ordonnance du 4 mars 1993;

Sur la proposition du Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

MINISTERIE VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS MONUMENT VAN DE GEVELS EN BEDAKING ALSOOK VAN DE HEKKEN EN VAN BEPAALDE DELEN VAN HET INTERIEUR VAN HET PAND GELEGEN VERGOTESTRAAT NR 36 TE SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op artikelen 7 §6 en 8;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 oktober 1996 houdende instelling van de procedure tot inschrijving op de bewaarlijst als monument van de gevels en bedakingen evenals van de hekken en van bepaalde delen van het interieur van het pand gelegen Vergotestraat 36 te Sint-Lambrechts-Woluwe ;

Overwegende dat noch de eigenaar noch de gemeente opmerkingen hebben gemaakt binnen de termijn opgelegd door artikel 7 § 5 van de ordonnantie van 4 maart 1993;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

ARRETE:

Article 1er - Sont inscrits sur la liste de sauvegarde comme monument les façades et toitures, les grilles, le perron, le sas et le hall d'entrée, la cage d'escalier, le salon du rez-de-chaussée ainsi que la pièce donnant dans la logette, et l'ensemble des boiseries et des vitraux de l'immeuble sis rue Vergote 36 à Woluwe-Saint-Lambert, connu au cadastre de Woluwe-Saint-Lambert, 3ème division, section D, 5ème feuille, parcelles n° 156 W10, en raison de son intérêt historique et artistique, précisé dans l'annexe I du présent arrêté.

Art. 2 - Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 01-10-1998

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

BESLUIT:

Artikel 1 - Worden ingeschreven op de bewaarlijst als monument de gevels en bedaking, de hekken, het perron, de voorhal, de hal, het trappenhuis, het salon op de begane grond alsook de ruimte die uitloopt op de erker, al het houtwerk en alle glasramen van het pand gelegen Vergotestraat 36 te Sint-Lambrechts-Woluwe, bekend ten kadaster te Sint-Lambrechts-Woluwe, 3de afdeling, sectie D, 5de blad, perceel nr 156 W10, wegens hun historische en artistieke waarde, zoals nader bepaald in bijlage I van bij dit besluit.

Art. 2 - De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 01-10-1998

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

Charles PICQUE

Copie certifiée conforme Voor eensluidend verklaard afschrift

Nadine SOUGNÉ

V.9511

GRBC - Chancellerie BHR - Kanselarij

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE INSCRIVANT SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE COMME MONUMENT LES FACADES ET TOITURES AINSI QUE LES GRILLES ET CERTAINES PARTIES INTERIEURES DE L'IMMEUBLE SIS RUE VERGOTE, N' 36 A WOLUWE-SAINT-LAMBERT.

Réf. cadastrale : 3ème division, section D, 5ème feuille, parcelles n's 156 W10.

DESCRIPTION SOMMAIRE :

Villa de style Art-Nouveau érigée au début du XXe siècle par l'architecte Paul Vizzavona dont le nom se retrouve gravé dans un pilier de pierre bleue actuellement déplacé et qui devait probablement être érigé aux limites avant de la propriété. La construction se caractérise par son implantation perpendiculaire à la voirie et adossée à un mitoyen. L'élévation, rythmée par un jeu de décrochements, présente une avancée de deux niveaux et un corps principal de trois niveaux. Une travée biaise comportant au rez-de-chaussée une logette fait la liaison entre la façade à rue et la façade principale. Les trois façades sont en briques jaunes de Silésie marquées par des éléments de pierre bleue. La façade principale est précédée d'une cour clôturée vers la rue. L'accès à l'immeuble se fait par un perron délimité par des garde-corps en fer forgé à motifs Art-Nouveau. La porte est sous auvent. Les baies d'origines sont bombées et comportent un fenestrage, en partie à petit-bois, se caractérisant par l'utilisation abondante des courbes. La toiture bordée par une large corniche est mansardée, et la travée biaise couronnée d'un toit à la française.
Les ferronneries sont originales et évoquent des ailes de papillon ou des fleurs. Le traitement des raccords de ferronnerie avec la corniche, les ferronneries délimitant la terrasse d'entrée tout comme la toiture à la mansart sont caractéristiques de cet architecte qui travailla comme dessinateur chez Victor Horta entre 1904 et 1914.

A deux reprises en 1953 et 1958, la façade à rue sera modifiée par l'architecte A. Honings qui y aménagera un garage surmonté d'une chambre puis, sur la terrasse en béton du premier étage, un jardin d'hiver entièrement vitré. Ces aménagements auront pour conséquence la disparition d'une fenêtre au rez-de-chaussée et d'un très beau balcon à garde-corps au premier étage. La façade de retour, vers le jardin, à également subi des transformations avec le placement d'une véranda vitrée courant sur toute la largeur du bâtiment. Un escalier donne accès au jardin situé en contrebas.

L'intérieur conserve de nombreux éléments de décor de style Art-Nouveau : boiseries, encadrements et linteaux de portes, vitraux. On y trouve aussi quelques références au style néo-renaissance flamande (vitraux, cheminée, plafond du salon du rez-de-chaussée). Le sas d'entrée, le hall et la cage d'escalier sont particulièrement bien conservé. Les matériaux mis en œuvre sont très luxueux, de même que le parachèvement général. On remarque en particulier les boiseries et vitraux à motif de papillon, le carrelage en petites mosaïques de marbre, le lanterneau.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, l° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt historique et artistique :

La rue Vergote située à la limite de Schaerbeek, fait partie du quartier du Linthout dont la création est liée à l'aménagement du boulevard de ceinture décidé par Léopold II et se conforme au plan de l'architecte-voyer Victor Besme. La construction du Boulevard Militaire fut entamée en 1900 et la portion comprise entre « le rond-point Saint-Michel" et la chaussée de Louvain (le Boulevard Brand Whitlock) fut ouverte à la circulation
en l 906. Parallèlement à la création du Boulevard, les artères secondaires du quartier furent tracées en commençant par l'avenue Jean Linden (qui prit le nom d'Albert Jonnart après la seconde guerre mondiale), l'avenue des Rogations, situées entre la rue de Linthout et le Boulevard militaire; après 1905, furent tracées en damier les avenues Prekelinden, du Prince Héritier, Albertijn, Marie-José, du Bois de Linthout et Lambeau. Sur le territoire de Schaerbeek, les plans d'aménagement des quartiers de Linthout et du « Tir national » furent établis par l'ingénieur communal en 1904.
Les terrains disponibles dans ces avenues furent essentiellement acquis par la bourgeoisie bruxelloise de rentiers, industriels, commerçants, professions libérales qui commençaient à déserter le centre de la ville surpeuplé[1]. Cette bourgeoisie devenue propriétaire dans la banlieue de Bruxelles va développer un style d'architecture riche en références et en matériaux, correspondant à une manière de vivre plus cossue. Outre les styles historicisants (Beaux-Arts), une minorité de cette bourgeoisie va faire preuve d'originalité en adoptant un style dérivé de l'Art Nouveau des Hankar et Horta qui opéraient quelques années plus tôt. A Woluwe-Saint- Lambert, ce seront des noms tels que Hamesse, Vizzavona, Damman, Aulbur, Van Hemelryck ou Frankinet que l'on relèvera sur les façades.

L'architecte Paul Vizzavona (1881-1956) appartient au courant d'inspiration française. Ayant suivi les cours de l'Ecole des Arts Décoratifs, il travaillera dans les bureaux de Charles Garnier et d'Emile Bertone et se fixera en Belgique vers 1903. Il travaillera alors comme dessinateur dans les ateliers de Victor Horta. C'est de 1906 que remontent ses premières créations personnelles, dont plusieurs réalisations à Bruxelles et Westende. Il quittera la Belgique en 1914 lorsqu'éclate la première guerre mondiale et continuera sa carrière en France. La maison de la rue Vergote construite entre 1906 et 1913 fait donc partie de ses réalisations de jeunesse (la plupart de ses ouvrages en Belgique furent créés avant l'âge de 30 ans) et se caractérise par un équilibre raffiné entre le classicisme français et l'Art Nouveau. On y trouve déjà un vocabulaire précis qu'il utilisera à plusieurs reprises: perron, sas d'entrée, toiture « française ». Le travail de finition des boiseries, des vitraux et des ferronneries (balcon au premier étage) constitue un bel exemple de l'Art Nouveau décoratif.

---

[1] Histoire de Woluwe-Saint-Lambert, **Musée Communal 1991**

Dès lors, de par son caractère architectural remarquable et la qualité des ses finitions cette maison mérite d'être sauvegardée.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 01-10-1998

Le Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

Charles PICQUE

Copie certifiée conforme

NADINE SOUGNÉ
CHANCELLERIE

V.9511

BIJLAGE I BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS MOMUMENT VAN DE GEVELS EN BEDAKING ALSOOK VAN DE HEKKEN EN VAN BEPAALDE DELEN VAN HET INTERIEUR VAN HET PAND GELEGEN VERGOTESTRAAT NR 36 TE SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE.

Kadastrale gegevens : 3de afdeling, sectie D, 5de blad, percelen nr. 156 W10.

Beknopte beschrijving :

Villa in art-nouveaustijl, opgetrokken in het begin van deze eeuw door architect Paul Vizzavona, wiens naam vermeld staat op een arduinen pijler die heden verplaatst is maar die zich waarschijnlijk vooraan het huis bevond. Opvallend is de dwarsinplanting van het huis dat aan één zijde tegen het belendend pand werd aangebouwd. De gevelopstand, geritmeerd door het afwisselend volumespel, besaat uit een voorbouw van twee bouwlagen een een hoofdvleugel van drie bouwlagen. Een afgeschuinde travee die op de begane grond een erker vormt, verbindt de straat- met de hoofdgevel. De drie gevels zijn van Silezische baksteen, met accenten in blauwe hardsteen. De hoofdgevel wordt voorafgegaan door een binnenplaats die aan de straatzïjde is afgesloten. De villa is toegankelijk via een perron met smeedijzeren leuning gekenmerkt door art-nouveaumotieven. De deur bevindt zich onder een afdak. De oorspronkelijke muuropeningen zijn getoogd en zijn gedeeltelijk voorzien van een roedenverdeling met overvloedig gebruik van gebogen lijnen. Boven een brede kroonlijst bevindt zich een mansardedak, de afgeschuinde travee wordt bekroond door een afgeknot tentdak. Het ijzerwerk is origineel en stelt vlindervleugels of bloemen voor. De behandeling van het ijzerwerk dat de gevel met de kroonlijst verbindt, het ijzerwerk aan het terras evenals het mansardedak zijn typerend voor het werk van Vizzavona die tussen 1904 en 1914 als tekenaar bij Victor Horta werkzaam was.

In 1953 en 1958 werd de oorspronkelijke gevel gewijzigd door architect A. Honings die eerst een garage met bovenliggende ruimte toevoegde en vervolgens op het betonnen terras van de eerste verdieping een volledig beglaasde wintertuin liet optrekken. Met deze verbouwingen verdween er een venster op de begane grond en een zeer fraai balkon met leuning op de eerste verdieping. De gevel, die op de tuin uitkijkt, heeft eveneens wijzigingen ondergaan door de toevoeging van een glazen veranda.die over de gehele breedte van het huis loopt. Een trap geeft toegang tot de lager gelegen tuin.

Het interieur heeft talrijke decoratieve art-nouveau-elementen bewaard, zoals houtwerk, omlijstingen en lateien van deuren en glasramen. Ook wordt er herhaaldelijk gerefereerd aan de neo-Vlaamse-renaissancestijl (glasramen, schouw, plafond van het salon op de begane grond). Vooral de voorhal, de hal en het trappenhuis zijn bijzonder goed bewaard gebleven. De gebruikte materialen en de decoratieve afwerking in het algemeen getuigen van een grote luxe. Dit blijkt vooral uit het houtwerk en de glasramen met vlindermotief, de marmeren mozaïekvloer en de lantaarn.

Waarde van het goed volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, l' van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed :

Historische en artistieke waarde :

De aan de grens met Schaarbeek gelegen Vergotestraat maakt deel uit van de Linthoutwijk, ontstaan na de onder impuls van Leopold II aangelegde ringlaan en overeenkomstig het plan van architect-wegeninspecteur Victor Besme. Met de creatie van deze « boulevard Militaire » werd aangevangen in 1900 en het deel tussen « le rond-point Saint-Michel » en de Leuvensesteenweg (nl. de Brand Whitlocklaan) werd in 1906 voor het verkeer geopend. Samen met de ringlaan werden een reeks dwarsstraten aangelegd in de Linthoutwijk, te beginnen met de « avenue Jean Linden » (die de naam Albert Jonnartstraat kreeg na de Tweede Wereldoorlog) en de Kruisdagenlaan die tussen de Linthoutstraat en de « boulevard Militaire » gelegen is ; na 1905 werden ook de Prekelindenlaan, de Erfprinslaan, de Albertynlaan, de Marie-Josélaan, de Linthoutbosstraat en de Lambeaulaan aangelegd volgens een dambordpatroon. Op Schaarbeeks grondgebied ontwierp gemeentelijk ingenieur Bertrand in 1904 de aanlegplannen voor de Linthoutwijk en de wijk van de Nationale Schietstand. De hierdoor ontstane bouwterreinen werden hoofdzakelijk aangekocht door de Brusselse burgerij, onder meer renteniers, industriëlen, handelaars en zelfstandigen die het overbevolkte stadscentrum verlieten om zich in de Brusselse randgemeenten te gaan vestigen[2] .
De huizen die ze lieten bouwen waren opgetrokken in een stijl die zich kenmerkte door een rijke verscheidenheid aan stijlen en materialen ten teken van hun welstand. Naast de historiserende stijlen gaf een kleine minderheid onder hen echter blijk van een grotere originaliteit, door de voorkeur te geven aan de art- nouveaustijl van Hankar en Horta die tot enkele jaren ervoor werkzaam waren. In Sint-Lambrechts-Woluwe zijn het namen als Hamesse, Vizzavona, Damman, Aulbur, Van Hemelryck of Frankinet die het roer zouden overnemen.

De architect Paul Vizzavona (1881-1956) behoort tot de Frans geïnspireerde school. Nadat hij een opleiding gevolgd had aan de School voor Decoratieve Kunsten, werkte hij voor de architecten Charles Garnier en Emile Bertone. In 1903 vestigde hij zich in België om er als tekenaar voor Victor Horta te werken. Zijn eerste persoonlijke creaties dateren van 1906, waaronder talrijke gebouwen in Brussel en Westende. Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in 1914 verliet hij België om zijn carrière in Frankrijk verder te zetten. Het huis aan de Vergotestraat dat tussen 1906 en 1913 werd gebouwd, kan dus als een jeugdwerk worden beschouwd (het merendeel van zijn werk dat hij hier in België verwezenlijkte, werd ontworpen voor zijn dertigste jaar) wat blijkt uit het geraffineerd evenwicht tussen het Frans classicisme en de art nouveau. Men vindt hier al de typische vormentaal terug die later zo vaak zou terugkeren in zijn werk : perron, voorhal en afgeknot tentdak. De afwerking van het houtwerk, de glasramen en het ijzerwerk (balkon op de eerste verdieping) vormen een fraai voorbeeld van art-nouveaudecoratie.

---

[2] Histoire de Woluwe-Saint-Lambert, **Gemeentelijk museum 1991**

Door zijn opmerkelijke architecturale kwaliteiten en hoogwaardige afwerking verdient dit huis dan ook om opgenomen te worden op de bewaarlijst.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 01 -10- 1998

De Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Werkgelegenheid, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUE

VOOR EENSLUIDEND
VERKLAARD AFSCHRIFT

NADINE SOUGNÉ
KANSELARIJ